

A. 10.12.70

Vår krigs- og okkupasjons- historie og prof. Skodvin

Av Einar Syvertsen

114507

Jeg fastslo i et tidligere innlegg min oppfatning av begrepet krigstilstand de facto og de jure. Da professor Skodvin lar dette forbli det sentrale i debatten må jeg komme tilbake til det.

Den folkerettslige tilstand som hersket siden 10. juni 1940 bærer det juridisk-folkerettslige begrep «krigstilstand de jure». Quislings uttrykk fra rettssaken mot ham, «fredstilstand de jure», dekker situasjonen i praksis, som den fortonet seg i virkeligheten. Major Kjelstrups uttrykksmåte, som slett i Skodvins innlegg av 24. novbr., slår fast at «krigstilstand de jure» er et faktum. Disse to uttrykksmåter sier det samme og dekker begrepet som yvenfor anført.

Hva som kan skje under krigstilstand (de jure) er forholdet mellom USA og Tyskland et godt eksempel på. Det tyske økonomiske under-ble skapt under krigstilstand mellom de to parter, USA spørret inn millioner av dollar i det Tyskland de var i krigstilstand med (Marshallplanen).

Forhandlingene om kull- og stålforsyning mellom Vest-Tyskland, Frankrike, Italia og Beneluxlandene etter forslag av den franske utenriksminister Robert Schumann ble ført mens samtlige deltagerland var i krigstilstand. (Schumannplanen).

Statistisk Sentralbyrå vil sikkert kunne opplyse om hva vår totale import fra Tyskland beløp seg til i krigs- og okkupasjonsårene. Det faktiske var at Tyskland hadde påtatt seg å holde liv i oss under sin krigstilstand med Vår land. Jeg minner om Englands forhold til Tyskland under forrige verdenskrig.

Et dokument som Dr. Roedigers av 14. juni 1941 kunne med all sannsynlighet vært tilvelebragt opp imot 1950-årene, med samme innhold hva den faktiske tilstand angikk. Det var, som før anført, opprettelsen av NATO som gjorde slutt på krigstilstandens uten at regulære fredsforhold kom istand.

Professor Skodvin skriver i sitt forrige innlegg om sin doktoravhandling, at han «her ikke kunne påvise det minste grunnlag for å tru at avtalen 10. juni 1940 spela noen rolle for tyskerne i disse spørsmål». (Om okkupasjonsstyret).

Jeg må i den anledning minne om følgende, som han må ha oversett — eller vært ubekjent med:

Okkupasjonsmakten sendte allerede 13. juni 1940 anmodning til Administrasjonsrådet om forhandlinger med henblikk på en fastere ordning, da en ny folkerettslig tilstand var oppstått. Forhandlingene tok straks til med deltagelse fra Administrasjonsrådet, Stortingets

særlig for de to aktivister d'herre Elvind Berggrav og Pål Berg, ville bli noe helt annet enn Storkors av St. Olavs orden. Etterlatte papirer fra en som var med under forhandlingene, viser at disse to herrer var de som praktisk talt dominerte forsamlingen, redigerte beslutninger og konsiperte brev — også det som foran er slett fra presidentskapet til Adolf Hitler.

Det var ikke noe galt i det! De handlet under nødvendighetens og de logiske konskvensers lov. Til berømmelse eller fordømmelse sett i relasjon til kapitulasjonsavtalens faktiske ordlyd eller prof. Skodvins tolkning av denne om krigens fortsettelse, skal av meg være usagt. Men det ser faktisk ut til at han i sine bestrebelser på å legalisere «rettsoppgjøret» er kommet iskade for å stemple alle de foran nevnte personer og institusjoner til endog større forbrytelser.

Skal det være noen logisk sammenheng i prof. Skodvins tolkning av kapitulasjonsavtalen må det jo være grunn til å spørre ham:

Er det Deres mening at samtlige herrer i forannevnte «kollegium» skulle vært tiltalt for høyforræderi? Dette gjelder i særdeleshet «kollegiet»s aktivister, herrene Elvind Berggrav og Pål Berg.

Dette forteller etter min mening helt tydelig hvordan oppfatningen var, selv av «herrene på øverste plan», da tingene skjedde, og bekrefter UK's oppfatning at «det var sommeren 1940 en ikke ualmindelig oppfatning at krigen mellom Norge og Tyskland egentlig opphørte 9. juni og at nordmenn som fortsatte krigen i utlandet var å betrakte som frivillige som ikke bandt staten Norge».

Dette bekreftes av Kong Haakon

i brev av 6. september 1946 til den britiske ambassadør, idet han kunnngjør dennes takk til de norske frivillige:

«Det er med stor glede jeg har mottatt Deres skriv av 20. f. mnd. hvori De har hatt den godhet, på Deres regjerings vegne, å fremføre dennes takk til de norske borgere som gjorde frivillig tjeneste i de britiske styrker eller i sivilt arbeid på britisk territorium under den siste krig ...».

Det finnes etter min mening ingen grunn til å bebreide omtalte «kollegium» at det så saken som den var, sammen med hovedvekten av det norske folk, og ikke som det er professor Skodvins oppgave n u å fortelle hvordan det var.

Jeg har ikke «lasta» noen nordlandsavis for noen trykfeil, jeg har bare påvist at påtalemyndigheten fant å kunne bruke den, og det ble sendt med riksadvokatens rundskriv nr. 39 til alle landets dommere.

Men professor Skodvin «kjenner ikke saka» til tross for all den glede han har hatt av denne «trykfeilen» som støttet så godt opp under hans påstand om at krigen fortsatte.

Så ubekjent med feilen som han altså er, vil jeg henvise ham til kollega og rektor Johs. Andenæs som kjenner «saka» meget godt. Denne trykfeilen spilte jo en betydelig rolle så han må føle det som en plikt å sette seg inn i hva som her er skjedd. Bl. a. til rettsforfølgelse for noen titusener av hans medborgere, på grunnlag av en «krigstilstand» hvorom den dagjeldende str. l. prgf. 86 intet har sagt.